

משרד המשפטים
פרקליטות המדינה
מחלקת הסייבר

כא באייר התשע"ט
26 במאי 2019

סמך : 2019-86

לכבוד:

משתתפי הפורום

הנדון: סיכום ישיבת פורום סיגינט - 22.5.2019

1. בתאריך ה-22.5.2019 נערכה פגישה של פורום סיגינט בפרקליטות המדינה בהשתתפות חיים ויסמונסקי, מנהל מחלקת הסייבר בפרקליטות המדינה; שגיא אופיר (פמ"י פלילי); שרון משעל (פמ"מ פלילי); תמר פרוש (מחלקה פלילית); יוחאי בן שמואל (מחלקה כלכלית); הילה כץ (פמ"ח פלילי); שירי רום (מחלקת הסייבר); ירון גולומב (מיסוי וכלכלה); עפרה קרמני (פמת"א פלילי); יניב פרטוק, מורן ראובני ואסף זינגר (חטיבת הסיגינט במשטרת-ישראל); דפנה יפרח (ייעוץ משפטי בחטיבת הסיגינט במשטרת-ישראל); הדס פטר (ייעוץ משפטי במשטרת-ישראל).

2. להלן יפורטו הנושאים שנדונו בישיבה:

א. אתי בן דור (מיסוי וכלכלה) הציגה את טיוטת הנחיית פ.מ. בנושא סיווג ומיון של האזנות סתר. ההנחיה טרם אושרה על ידי פרקליט המדינה. להלן תמצית הנקודות שעלו במסגרת הדיון:

1) סוגיה מרכזית שעדיין יש להכריע בה היא האם צריך לפרסם את ההנחיה הזו. בכל מקרה, אם יוחלט לפרסם את ההנחיה, חלקים ממנה "יושחרו", שכן הם נוגעים לנהלי עבודה של המשטרה שאינם לחשיפה.

2) ההנחיה מגדירה אילו שיחות ייכללו תחת הכותרות "רלוונטי", "נוגע" ו"לא רלוונטי" ומציינת מה יקבל ב"כ הנאשם בכל אחד מהמקרים. הודגש כי התקציר נעשה לנוחות צוות החקירה והפרקליטים, אבל הוא לא אמור להגיע לסנגור. סנגורים מקבלים פלט הפקה של השיחות הרלוונטיות ותמליל, וכן הערות (בשורה קצרה) של השיחות הנוגעות בלבד. הסנגור לא מקבל בפלט ההפקה את השיחות. הלא רלוונטיות.

משרד המשפטים
פרקליטות המדינה
מחלקת הסייבר

- (3) חיים ציין שיש פער בין העובדה שאומנם לא מתקצרים את השיחות הלא רלוונטיות והאינטימיות, אבל מעבירים לא אחת לסנגור את תוצאות המחת"ק, ומהן הוא יכול לגזור מהן השיחות שלא הועברו אליו במסגרת האזנת הסתר.
- (4) בכל הנוגע לשיחות אינטימיות, גם הן עשויות להיות רלוונטיות. בתיקי מין למשל שיחות אלה יכולות להיות לב התיק. מובן כי כאשר יש חלק אינטימי בשיחה, שאינו רלוונטי, אמורים "לחתוך" את החלק הזה בשיחה, ואם הפרקליט נחשף לתוכן אינטימי לא רלוונטי, עליו לבקש מהיחידה החוקרת "לחתוך" את החלק האינטימי האמור מההקלטה (ומהתמליל, אם תומלל במקרה). ההנחיה לא עסקה במקרי קצה, כגון מקרים בהם שיחות אינטימיות שרלוונטיות לנאשם אחד, אבל לא לאחרים באותו התיק.
- (5) כמו כן, ההנחיה לא עוסקת בפירוט סוג החסיון שבגיננו סווגו שיחות כחסויות, קרי האם החיסיון הוא מקצועי (רופא, פסיכולוג, עיתונאי, עורך-דין), או מטעמי אינטרס ציבורי או ביטחון המדינה.
- (6) ההנחיה קובעת שלא יכול להיות מצב שבו פרקליטים ימיינו מחדש שיחות. האחריות של הפרקליטים היא לפקח ולוודא שהסייווג נעשה כראוי, אולם המיון והסיווג מחדש ייעשו לעולם בידי המשטרה. בהקשר זה דובר בדיון על כך שישנם תיקים שמתחילים עם חשד מסויים ונגמרים עם חשד אחר, ולכן יש לתת את הדעת על נוסח צו האזנה ולוודא כי אינו מצמצם את אפשרות ההפקה רק לגבי העבירות המקוריות. כמו כן, יש לשים לב לכך שפעמים רבות הצי"ח שמקבלים המשקלטים בשלב הראשון הוא מוגבל לחשדות הראשוניים, אך ייתכן שתהיה תפנית, אפילו לקראת סוף החקירה, ולכן לעיתים יהיה צורך להקשיב לשיחות מחדש כדי לסווג בהתאם לחקירה המתפתחת.
- (7) לעתים לא רק תוכן השיחה לגופו הוא שרלוונטי, אלא מכלול השיח בין שני דוברים מסוימים (למשל בין עד מדינה לבין חשוד מרכזי) רלוונטי כדי להבין את טיב היחסים בין שני הדוברים או כדומה. במקרה כזה, גם שיחות שממבט ראשון אינן רלוונטיות לחשדות, יכולות להפוך לנוגעות ואף לרלוונטיות. נציגי המשטרה העלו שלצורך זה ניתן להסתפק במחת"ק על מנת ללמוד על קשר בין גורמים. חיים הציע שבמקרים שרק עצם קיום הקשר רלוונטי ואין מחת"ק, ניתן יהיה לשקול להעביר פרפרזה שהתקיימו X שיחות בין שני הגורמים.
- (8) לאחר תום הסיווג והמיון הסופיים, יש לקבל תעודת עובד ציבור המסכמת את הפקת תוצרי האזנת הסתר. חיים ציין שיש צורך לבחון האם ההנחיה תואמת את

משרד המשפטים
פרקליטות המדינה
מחלקת הסייבר

נוסח התע"צ החדש שנוסח במשטרה ואושר על-ידה (והופץ זה לא מכבר בפורום).
תיערך בדיקה כזאת על-ידי מחלקת הסייבר בפרקליטות המדינה.

9) ככלל, תמלילים שהמשקלטים עורכים בעצמם – לא יועברו להגנה, אלא במקרים מיוחדים. תחת זאת, יועברו השיחות לתמלול בחברת תמלול חיצונית. יצוין כי תמלילים אלה הם בבחינת כלי עזר ואינם מחויבים תמיד לשקף אחד-לאחד את שנאמר בשיחות.

10) שרון משעל ציינה שבפלט הפקה של שיחות נוגעות – אין לסנגור את המספר המואזן והמספרים הנגדיים. נציגי המשטרה הסבירו כי הרציונל לכך הוא פגיעה אפשרית בפרטיות ופוטנציאל לחשיפת מידע חסוי.

11) האזנה לאינטרנט לא נכללת בהנחיה זו, כיוון שכללי ההפקה הם שונים – שם מכירים בעובדה שניתן לעשות תקופת איפיון, ואחריה לזנוח ערוץ מסויים.

12) הפקה של האזנת נפח – מדובר בהאזנה נדירה יותר. הפקתה מעוררת קושי לעתים, כיוון שלא תמיד ניתן לקבוע מתי התחילה שיחה ומתי נגמרה, אם נכנס אדם נוסף וכדומה. נציגי המשטרה הסבירו כיצד נערכת ההפקה – נפתח יומן תוכן שמכיל כמעט את כל העובדות המופיעות בפלט הפקה רגיל, אך ממלאים אותו ידנית. יומן התוכן אמור להיראות דומה במהותו לפלט הפקה רגיל בקובץ אקסל. ההגדרה מתי מתחילה ונגמרת שיחה נקבעת פעמים רבות בהתאם לתוכן הרלוונטי (לדוגמה: בין 10:00 ל- 10:30 שיחה בין X ל-Y על האירוע הזה והזה; לאחר מכן בין 10:45-10:30 שיחה על אירוע אחר בין אותם דוברים).

ב. ליאורה והדס פטר מהייעוץ המשפטי לאח"מ הציגו את סוגיית ההקלטה במסגרת מצלמות גוף של שוטרים:

1) ליאורה הציגה את פרוייקט מצלמות הגוף, הסבירה את מטרותיו ואת הסטטוס שלו.

2) הדס פטר הציגה דילמה שעלתה כאשר שוטרים שענדו את מצלמות הגוף, תיעדו מעשי אלמ"ב לכאורה בחדר המדרגות של בניין. נשאלה השאלה האם ההקלטה מתוך חדר המדרגות של הצעקות מתוך הדירה הסגורה – מהווה האזנת סתר. לאחר שיח בין הייעוץ המשפטי למשטרה, מחלקת הסייבר בפרקליטות המדינה ומחלקת ייעוץ וחקיקה נקבע כי אין לראות במעשה משום האזנת סתר, שכן השיחה בדירה הסגורה לא נקלטה רק בזכות המכשיר, אלא באוזני השוטר, וההקלטה אינה אלא תיעוד (אוטומטי) של מה ששמע השוטר במו אוזניו. האזנת

משרד המשפטים
פרקליטות המדינה
מחלקת הסייבר

סתר היא "באמצעות מכשיר", וראוי לפרשה כ"רק באמצעות מכשיר". דהיינו, הקשבה באוזן (eavesdropping) שכוללת גם הקלטה – אינה האזנת סתר (אלא אולי "בילוש או התחקות אחר אדם העלולים להטרידו", לפי סעיף 12(1) לחוק הגנת הפרטיות, התשמ"א - 1981).

אגב הדיון בסוגייה זו, ציינה שרון משעל, כי יש להדגיש בפני השוטרים העונדים את מצלמות הגוף שלא לדבר, במהלך ההקלטה, על דברים חסויים, כיוון שהיו מקרים שצריך היה לחסות בדיעבד את השמע עקב כך.

ג. יעלה הראל ממחלקת הסייבר הציגה את טיוטת הנחיית פ.מ. 7.4 המתוקנת בנושא "הקשבה או עיון בהאזנת סתר שלא כדין ושימוש בה כראייה במשפט" להתייחסות הפורום. במהלך הצגת ההנחיה, הועלו ההערות הבאות:

1) הערה כללית שהובעה על-ידי חלק נכבד מהמשתתפים התמקדה בכך שחלק מהדברים המופיעים בהנחיה הם למעשה נוהל עבודה שלא בהכרח ראוי להופיע בתוך ההנחיה הפומבית. דברים אלה אינם אלא כלי עזר לייעול והאחדת העבודה, ואינם כוללים הכרעות נורמטיביות, והחשש הוא שיהפכו לסוגיות לניגוח, ללא הצדקה, בידי הסגגורים במהלך ניהול משפטים הכוללים שימוש בהאזנות סתר אסורות כראיות. לפיכך, נכון לשקול להפריד את החלק ההנחייתי מהחלק ה"נוהלי" ולכתוב הנחיית פ.מ. קצרה יותר ובצדה נוהל עבודה.

2) הוער כי נכון לציין במפורש בהנחיה שבקשת המשטרה והיחידה המטפלת בפרקליטות, למתן היתר לפתיחת האזנות סתר אסורות – הן תרשומות פנימיות. רק אישור פ.מ. הסופי, מכוח סעיף 2ב או 13(א) לחוק האזנת סתר – יועברו לעיון ההגנה.

3) הוער כי ייתכן שנכון להחריג מקרה שבו אדם מתקין מצלמות אבטחה מקליטות בביתו, ופורץ / משיג גבול נכנס לביתו ונקלט משוחח עם אחר, ללא ידיעה או הסכמה להקלטה. חיים הבהיר כי בעבר פ.מ. נדרש לסוגייה, אגב בקשה למתן היתר עיון בה"ס אסורה, ונמנע מלהכיר בחזקה שכזאת. למעשה, נדרש תיקון חקיקה כדי להכיר בחזקה שכזאת, הגם שברור שהתוצאה כי הפורץ המוקלט הוא בבחינת נפגע עבירה של האזנת סתר – היא תוצאה "מוזרה".

4) הוער כי כיוון שההיתרים לעיון והקשבה להאזנת סתר אסורה ניתנים בצורה שמית, יש בעיה במקרה של חילופי תפקידים בקרב ה"חוקר האחראי" או ה"תובע" המטפל. חיים מסר כי הערה זו תשוקף לפרקליט המדינה. הועלתה הצעה לשקול לכתוב שהסכמת פ.מ. היא לפרקליט המטפל, הפרקליט הממונה ראש

משרד המשפטים
פרקליטות המדינה
מחלקת הסייבר

הצוות שלו ופרקליט המחוז / משנהו / מנהל המחלקה המחוזי, ופרטיהם השמיים יועברו ליידוע לאחר מכן.

(5) הוער כי בהנחיה כתוב בסעיף 7 סיפא כי במקרה של בקשות למתן היתר לעיון בה"ס אסורה בדיעבד, יש חשיבות שהתובע יבדוק את תום ליבו של החוקר. הוצע על-ידי הדס פטר לעדן את הניסוח בנקודה זו.

(6) בפרק ד' להנחיה, שעוסק במתן זכות עיון לסנגור בהאזנת הסתר האסורה, יש לשקול להוסיף ספציפית את זכות העיון של הסנגור כבר בשלב השימוע ולא רק לאחר כתב-האישום.

(7) בסעיף 8.5 להנחיה - צריך להתייחס הן לשלב הראיות לכאורה במעצר והן לשלב הראיות לכאורה בבקשות זמניות נוספות, כגון תפיסה זמנית לצורך חילוט. על רקע הערה זו עלתה השאלה האם ניתן להשתמש בהאזנת הסתר האסורה גם לצורך איתור רכוש של הנאשם, קישורו של הרכוש לנאשם, הוכחת עילות המעצר, וזאת להבדיל מהוכחת ה"ראיות לכאורה". חלק משאלות אלה קשורות בשאלות מהותיות של סיווגו של הליך החילוט כאזרחי או פלילי או מעין-פלילי, וסוכם על-ידי חיים שאין זה המקום להידרש לסוגיות מכבידות אלה אגב ניסוח הנחיה זו, ועל כן ההנחיה תתייחס פוזיטיבית רק לראיות לכאורה להוכחת העבירות ולא להוכחת הבעלות על הרכוש, עילות המסוכנות או כיו"ב.

מאי הר-שי

מחלקת הסייבר בפרקליטות המדינה